

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 października 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że M. W. nie podlega od 12 kwietnia 2016 roku ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik u płatnika składek TOM GRAF P. T..

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że w dniu 12 kwietnia 2016 roku strony zawarły umowę, której nadały nazwę umowy o pracę, na podstawie której M. W. powierzono obowiązki grafika/dekoratora wewnątrz na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości 3.486 zł (M. W. została zatrudniona w związku z rozwiązaniem z dniem 31 grudnia 2015 roku umowy o pracę z grafikiem, który pracował na tym stanowisku.). Organ rentowy wskazał, iż płatnik dokonał zgłoszenia M. W. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych (od dnia 12 kwietnia 2016 roku) w dniu 28 kwietnia 2016 roku to jest z uchybieniem ustawowego terminu.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaznaczył, że w okresie od dnia 18 maja do 19 czerwca 2016 roku M. W. była niezdolna do pracy, a następnie od dnia 23 czerwca 2016 roku wystąpiła z wnioskiem o zasiłek chorobowy.

Zdaniem organu rentowego dokumentacja związana ze stosunkiem pracy potwierdza jedynie fakt formalnego jej sporządzenia i nie jest dowodem faktycznego nawiązania stosunku pracy uzasadniającego podleganie ubezpieczeniom społecznym. W ocenie organu rentowego zawarta umowa o pracę ma charakter czynności pozornej, której celem było obejście przepisów prawa i dzięki temu uzyskanie wysokich świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

W odwołaniu od powyższej decyzji M. W. wniosła o jej zmianę poprzez stwierdzenie, że od dnia 12 kwietnia 2016 roku podlega ubezpieczeniom społecznym jako pracownik u płatnika składek TOM GRAF P. T..

W uzasadnieniu odwołania skarżąca wskazała, że faktycznie wykonywała pracę na powierzonym jej stanowisku a pracodawca wypłacał jej wynagrodzenie. W ramach obowiązków pracowniczych poszukiwała lokali (m.in. na H., we W., Ł., R., Ś. i M.) do realizowanego przez pracodawcę projektu pod nazwą (...), jak również wykonała projekt wnętrza baru oraz poszukiwała elementów wyposażenia zgodnych z koncepcją. Skarżąca zaznaczyła, że wykonywała powierzone jej obowiązki pracownicze do 17 maja 2016 roku, gdyż od dnia 18 maja 2016 roku stała się niezdolna do pracy.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

Zainteresowany P. T. poparł odwołanie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Zainteresowany P. T. od dnia 1 września 1995 roku prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...), której głównym przedmiotem jest produkcja papieru falistego i tektury falistej oraz opakowań z papieru i tektury.

(wyciąg z (...) k.47 akt ZUS)

W ramach działalności gospodarczej zainteresowany zajmuje się również przygotowywaniem eventów, budową ogródków, kontenerów gastronomicznych oraz stoisk targowych. Zainteresowany zatrudnia 19 pracowników. Siedziby firmy zainteresowanego mieszczą się na terenie K. oraz Ł..

P. T. nie prowadzi list obecności zatrudnianych pracowników.

(zeznania zainteresowanego k. 44 – 45 odwrót w zw. z min.00:25:34 – 00:46:32, min.01:23:52 – 01:30:50 protokołu rozprawy z dnia 20.03.2017 r.)

Przychód firmy płatnika w 2016 roku wyniósł 3.934.105,13 zł, a koszty uzyskania przychodów 2.855.030,10 zł.

(zestawienie k.19)

Do 31 grudnia 2015 roku zainteresowany zatrudniał na stanowisku grafika komputerowego T. R.. Od dnia 1 stycznia 2015 roku T. R. był zatrudniony w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu za wynagrodzeniem 1.500 zł.

(dokumentacja k.39)

Od grudnia 2015 roku zainteresowany poszukiwał pracownika na stanowisko grafika/dekoratora wnętrz. Przed zatrudnieniem wnioskodawczynie zainteresowany zatrudniał 2 grafików, a M. W. miała być pierwszym dekoratorem zatrudnionym w firmie.

(zeznania zainteresowanego k. 44 – 45 odwrót w zw. z min.00:25:34 – 00:46:32, min.01:23:52 – 01:30:50 protokołu rozprawy z dnia 20.03.2017 r.)

W dniu 1 kwietnia 2016 roku zainteresowany zawarł z D. B. umowę o dzieło. Przedmiotem umowy było wykonanie przez D. B. wizualizacji 3D do projektu (...) obejmującego designerskie punkty gastronomiczne, które miały być zlokalizowane na bałtyckich plażach lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

(umowa o dzieło k.39)

Wnioskodawczynie M. W. ma wykształcenie średnie ogólnokształcące.

(okoliczność bezsporna)

O poszukiwaniu pracownika przez zainteresowanego M. W. dowiedziała się od swojej koleżanki. M. W. złożyła swoje CV w firmie płatnika.

(zeznania wnioskodawczynie k.44 odwrót w zw. z min.00:06:15 – 00:25:34, 01:23:01 – 01:30:50 protokołu rozprawy z dnia 20.03.2017 r.)

W odpowiedzi na złożone CV P. T. skontaktował się telefonicznie z M. W. w celu ustalenia terminu spotkania oraz polecił jej przygotowanie projektu graficznego. Tydzień przed podpisaniem umowy o pracę doszło do spotkania M. W. z P. T.. Podczas spotkania wnioskodawczynie przedstawiła projekt zagospodarowania mieszkania.

(zeznania wnioskodawczynie k.44 odwrót w zw. z min.00:06:15 – 00:25:34, 01:23:01 – 01:30:50 protokołu rozprawy z dnia 20.03.2017 r.)

W dniu 12 kwietnia 2016 roku wnioskodawczynie i zainteresowany podpisali umowę o pracę na czas nieokreślony od dnia 12 kwietnia 2016 roku.

M. W. została zatrudniona na stanowisku grafika/dekoratora wnętrz w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem w wysokości 3.486 zł. Jako miejsce świadczenia pracy wskazano K. Ł..

(umowa o pracę w dokumentacji osobowej wnioskodawczynie k.19)

W dniach od 12 do 13 kwietnia 2016 roku M. W. odbyła szkolenie w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Wnioskodawczynie złożyła zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do wykonywania pracy na stanowisku grafika/dekoratora wnętrz.

(karta szkolenia BHP, zaświadczenie lekarskie w dokumentacji osobowej wnioskodawczynie k.19)

W okresie od 15 września 2014 roku do 30 września 2014 roku M. W. była zatrudniona w (...) sp. z o.o. na stanowisku pracownika przepakowań.

W okresie od 1 kwietnia 2015 roku do 30 września 2015 roku M. W. była zatrudniona na stanowisku montażysty opakowań.

W bezpośrednim okresie przed podjęciem zatrudnienia wnioskodawczyni była zarejestrowana w Urzędzie Pracy.

(zeznania wnioskodawczyni k.44 odwrót w zw. z min.00:06:15 – 00:25:34, 01:23:01 – 01:30:50 protokołu rozprawy z dnia 20.03.2017 r., świadectwo pracy k.77-79 akt ZUS, świadectwo pracy k.81-83 akt ZUS)

W dniu 28 kwietnia 2016 roku M. W. została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych to jest ubezpieczenia emerytalnego, rentowych, chorobowego i wypadkowego oraz ubezpieczenia zdrowotnego (od dnia 12 kwietnia 2016 roku), z tytułu zatrudnienia u zainteresowanego.

(ustalenia w aktach ZUS)

W chwili podejmowania pracy wnioskodawczyni wiedziała, że jest w ciąży. Ciąża u wnioskodawczyni została stwierdzona w dniu 4 kwietnia 2016 roku.

(zeznania wnioskodawczyni k.44 odwrót w zw. z min.00:06:15 – 00:25:34, 01:23:01 – 01:30:50 protokołu rozprawy z dnia 20.03.2017 r. dokumentacja medyczna k.41)

Podstawowym zadaniem, jakie P. T. postawił przed wnioskodawczynią, było przygotowanie przez nią projektu baru, który miał zostać zlokalizowany na plaży, a także znalezienie miejsca pod inwestycję. W ramach obowiązków pracowniczych, wnioskodawczyni miała zająć się wystrojem lokalu.

(zeznania wnioskodawczyni k.44 odwrót w zw. z min.00:06:15 – 00:25:34, min.01:23:01 – 01:23:52 protokołu rozprawy z dnia 20.03.2017 r., zeznania zainteresowanego k.44 – 45 odwrót w zw. z min.00:25:34 – 00:46:32, min.01:23:52 – 01:30:50 protokołu rozprawy z dnia 20.03.2017 r.)

W ramach obowiązków pracowniczych, wnioskodawczyni miała zająć się urządzeniem lokalu i w tym zakresie miała współpracować z grafikem zatrudnionym w firmie. Z uwagi na fakt, iż wnioskodawczyni nie potrafiła obsługiwać programu graficznego, to właśnie grafik nanosił zmiany w projekcie.

(zeznania wnioskodawczyni k.44 odwrót w zw. z min.00:06:15 – 00:25:34, 01:23:01 – 01:30:50 protokołu rozprawy z dnia 20.03.2017 r.)

Wnioskodawczyni nie podpisywała list obecności. Podpisywała listy wypłat wynagrodzenia.

(zeznania wnioskodawczyni k.44 odwrót w zw. z min.00:06:15 – 00:25:34, min.01:23:01 – 01:23:52 protokołu rozprawy z dnia 20.03.2017 r., dokumentacja pracownicza wnioskodawczyni k.19)

Zainteresowany zatrudnia na stanowisku przedstawiciela handlowego w wymiarze ½ etatu R. N.. R. N. obowiązuje nienormowany czas pracy, gdyż współpracuje on z innymi firmami i nie jest obecny w pracy nawet przez tydzień. R. N. nie spędza w pracy więcej czasu niż połowa etatu (pracodawca wpisuje mu 4 godziny bez względu na to ile czasu pracuje).

(zeznania świadka R. N. min.00:49:00-01:08:44 protokół rozprawy z dnia 20 marca 2017 r.)

W prowadzonej przez siebie firmie (...) używa także własnych samochodów. Wydatków ponoszonych na paliwo nie zalicza do kosztów działalności.

(zeznania zainteresowanego k.44 – 45 odwrót w zw. z min.00:25:34 – 00:46:32, min.01:23:52 – 01:30:50 protokołu rozprawy z dnia 20.03.2017 r.)

Na wyjazdy służbowe pracownicy otrzymują zaliczki, które rozliczają na podstawie faktu, rachunków.

(zeznania świadka J. W. min.01:14:27-01:23:01 protokół rozprawy z dnia 20 marca 2017 r.)

M. W. odbywała wizyty lekarskie także w czasie godzin pracy.

(zeznania wnioskodawczynie k.44 odwrót w zw. z min.00:06:15 – 00:25:34, 01:23:01 – 01:30:50 protokołu rozprawy z dnia 20.03.2017 r.)

M. W. stała się niezdolna do pracy od dnia 18 maja 2016 roku.

(okoliczność bezsporna)

Z treści ewidencji czasu pracy wnioskodawczynie wynika, że do momentu powstania u niej niezdolności do pracy, była ona obecna w pracy przez 8 godzin dziennie.

(ewidencja czasu pracy w dokumentacji pracowniczej wnioskodawczynie k.19)

Z uwagi na fakt, iż pracodawca nie mógł przejąć obowiązków wnioskodawczynie, postanowił wstrzymać realizację projektu do momentu powrotu wnioskodawczynie do pracy. P. T. nie zatrudnił pracownika w miejsce wnioskodawczynie.

(zeznania zainteresowanego k.44 – 45 odwrót w zw. z min.00:25:34 – 00:46:32 protokołu rozprawy z dnia 20.03.2017 r.)

Wnioskodawczynie dokonywała zakupów w Ł. płacąc kartą w dniach 13, 14, 16, 19, 22, 26, 28 kwietnia 2016 roku, 4 maja 2016 roku.

(wyciąg z rachunku – k.41)

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie dowodów z ww. dokumentów. Żadna ze stron postępowanie nie kwestionowała powyższych dokumentów pod względem autentyczności.

Sąd nie dał wiary zeznaniom wnioskodawczynie, zainteresowanego oraz świadków w zakresie w jakim wskazywali, że w spornym okresie M. W. faktycznie świadczyła pracę na rzecz płatnika w ramach stosunku pracy. Wnioskodawczynie ani zainteresowany nie przedstawili żadnych dowodów z których wynikałoby, że wnioskodawczynie wykonywała pracę w ramach umowy o pracę, a złożone dowody z dokumentów są sprzeczne z tymi zeznaniami. Z zeznań wnioskodawczynie, zainteresowanego i świadka R. N. wynika, iż pod koniec kwietnia 2016 roku R. N. i wnioskodawczynie poszukiwali na P. miejsca na prowadzenie B. Baru. W tym celu wnioskodawczynie ze świadkiem R. N. była na H., w M., w R., we W., w Ś.. Świadek R. N. miał otrzymać od pracodawcy 3.000 zł na pokrycie wydatków. Z zeznań świadka wynika, że wyjazd ten trwał 4 dni, a z zeznań wnioskodawczynie, że tydzień. Zeznania wnioskodawczynie i świadka R. N., że przez tydzień (czy też 4 dni) byli w podróży służbowej są niewiarygodne. Ze złożonego przez ubezpieczoną wyciągu z rachunku bankowego wynika, iż dokonywała zakupów kartą w Ł. w dniach 13, 14, 19, 22, 26 i 28 kwietnia oraz 4 maja. Wnioskodawczynie nie świadczyła pracy w soboty i niedziele (16, 17, 23, 24, 30 kwietnia, 1 i 3 maja). Z wyciągu z rachunku bankowego wynika, iż pomiędzy transakcjami na terenie Ł. nie ma co najmniej czterodniowej przerwy. Dodatkowo na potwierdzenie wyjazdu służbowego nie zostały przedstawione żadne dokumenty (rachunki, faktury, rozliczenie zaliczki). Wnioskodawczynie nie otrzymała również diety.

Z ewidencji czasu pracy wynika, iż w całym okresie zatrudnienia wnioskodawczynie pracowała 8 godzin dziennie, nie wskazano iż przebywała w podróży służbowej. Wyjaśnienia zainteresowanego, że nie rozlicza delegacji, gdyż jest

to zbyt skomplikowane utrudnione nie są do zaakceptowania. Nadto z zeznań świadka J. W. wynika, iż wyjazdy służbowe pracowników są rozliczane przez pracodawcę na podstawie przedstawionych faktur oraz paragonów. Zainteresowany nie wyjaśnił przyczyn nierozliczenia wyjazdu wnioskodawczynie i R. N. w sposób obowiązujący pozostałych pracowników. Zeznania R. N., że nie brał rachunków za noclegi, gdyż nie wymagał tego pracodawca, pozostają w sprzeczności z zeznaniami świadka J. W..

Nie zostały również złożone dowody na poparcie twierdzeń zainteresowanego, że wziął udział przetargu na wynajem miejsca na prowadzenie lokalu w R..

Z powyższych okoliczności wynika, że wnioskodawczynie ani zainteresowany nie wykazali, że podróż służbowa faktycznie się odbyła.

Z zeznań świadka M. S. wynika, iż ubezpieczona miała zająć się dekorowaniem stoisk. Z zebranego materiału dowodowego nie wynika jakie stoiska dekorowała wnioskodawczynie w okresie zatrudnienia. Wnioskodawczynie również nie wskazywała, że wykonywała takie czynności.

Sąd pominął wydruki z projektu B. Baru załączone do akt rentowych, bowiem nie wynika z nich kiedy i przez kogo projekt ten został sporządzony.

Sąd rozważył także fakt, że wprowadzie z akt sprawy wynika, że wnioskodawczynie została zgłoszona do pracowniczych ubezpieczeń społecznych, ale samo dokonanie tej czynności, w świetle zgromadzonego w sprawie materiału, nie miało znaczenia dla dokonania oceny charakteru czynności realizowanych przez M. W.. Co również istotne, samo zgłoszenie wnioskodawczynie odbyło się z uchybieniem ustawowego terminu. Zdaniem Sądu dokumentacja pracownicza M. W. została stworzona jedynie w celu uwiarygodnienia wykonywania przez nią stosunku pracy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Zgodnie z treścią art.6 ust.1 punkt 1, art.8 ust.1 i art.11 ust.1 i art.12 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2017 roku, poz.1778) pracownicy, to jest osoby pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Definicja pracownika na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych została zawarta w przepisie art.8 ust.1 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który stanowi, iż za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy. Pojęcie stosunku pracy o jakim mowa w art.8 ust.1 ww. ustawy jest równoznaczne z pojęciem stosunku pracy definiowanym przez art. 22 k.p. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 roku, I UK 296/04, OSNP 2006/9-10/157).

Stosownie do treści art.22§1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Stosunek pracy posiada szczególne cechy, które pozwalają na jego odróżnienie od innych stosunków prawnych do niego zbliżonych.

Stosunek pracy wyróżnia się:

- 1) koniecznością osobistego wykonania pracy,
- 2) podporządkowaniem pracownika pracodawcy,
- 3) wykonywaniem pracy na rzecz pracodawcy

- 4) i na jego ryzyko,
- 5) a ponadto odpłatnością pracy.

W razie ustalenia, że w łączącym strony stosunku prawnym występowały elementy obce stosunkowi pracy nie jest możliwa ocena, że zawarta została umowa o pracę.

Nawiązanie stosunku pracy skutkuje równoległym powstaniem stosunku ubezpieczenia. Obydwa te stosunki, jakkolwiek mają inne cele, to wzajemnie się uzupełniają i zabezpieczają pracownika materialnie - pierwszy na co dzień, drugi na wypadek zdarzeń losowych. Stosunek ubezpieczenia społecznego pracowniczego jest konsekwencją stosunku pracy i jako taki ma charakter wtórny. Ubezpieczenie społeczne nie może bowiem istnieć bez stosunku pracy. Uruchomienie stosunku ubezpieczeniowego może odnosić się wyłącznie do ważnego stosunku pracy, a więc takiego, który stanowi wyraz woli obu stron realizowania celów, którym umowa ma służyć. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 roku III AUa 433/2005, Legalis nr 88987). Sam fakt, że oświadczenia stron umowy o pracę zawierają określone w art.22 k.p. formalne elementy umowy o pracę nie oznacza, że umowa taka jest ważna.

Sąd podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uzasadnieniu wyroku z dnia 25 stycznia 2005 roku (II UK 141/04, OSNP 2005/15/235), w którym stwierdzono, iż stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art.58§1 k.c. w zw. z art.300 k.p.). Ocena taka nie odnosi się jednak do sytuacji gdy podejmowane czynności w ramach zawartej umowy o pracę nie mają na celu rzeczywistej realizacji tej umowy, a jedynie uwiarygodnienie jej świadczenia – innymi słowy są czynnościami pozornymi, fikcyjnymi - pracownik udaje, że wykonuje jakieś czynności jedynie po to, aby stworzyć dowody jej świadczenia. Nawiązanie umowy o pracę może bowiem wynikać z czynności faktycznych wyrażających się z jednej strony zobowiązaniem pracownika do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, z drugiej zobowiązaniem pracodawcy do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem (art.22§1 k.p.).

W niniejszej sprawie płatnik składek P. T. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) zawarł z M. W. umowę o pracę, która z formalnego punktu widzenia stanowiła stosowną podstawę do objęcia wnioskodawczyni ubezpieczeniem społecznym. Ważność tej umowy została jednak – słusznie – zakwestionowana przez organ rentowy.

W ocenie Sądu analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że wnioskodawczyni nie wykonywała pracy na rzecz P. T. na podstawie umowy o pracę.

Przed wszystkim w toku niniejszego postępowania nie zostały złożone żadne dokumenty (poza dokumentacją osobową) z których wynikałoby, że wnioskodawczyni świadczyła pracę, że wykonywała jakiekolwiek czynności na rzecz pracodawcy.

Wnioskodawczyni nie wykazała również jakie czynności na podstawie umowy o pracę w okresie od 12 kwietnia do 17 maja 2016 roku wykonywała.

Zainteresowany wskazał, iż wnioskodawczyni na jego polecenie zajęła się poszukiwaniem miejsca na wynajem lokalu na P.. W tym zakresie nie zostały jednak przedstawione żadne dowody na okoliczność faktycznego odbycia podróży służbowej. Nawet jeśli wnioskodawczyni poszukiwała miejsca na działalność gospodarczą to jej wyjazd nie został rozliczony jak podróż służbowa pracownika, stosownie do treści art.77⁵ k.p. (wnioskodawczyni nie otrzymała diety z tytułu podróży służbowej) a w ewidencji czasu pracy wskazano, że pracowała każdego dnia 8 godzin. Już sama ta okoliczność świadczy o tym, że wnioskodawczyni nie wykonywała pracy w reżimie umowy o pracę.

Wnioskodawczyni miała wykonywać prace grafika/dekoratora wnętrz. Z ustaleń Sądu wynika, iż wnioskodawczyni nie miała wykształcenia ani umiejętności do wykonywania pracy grafika. Nie знаła programu graficznego, który obsługiwał zatrudniony przez zainteresowanego grafik D. B..

Wnioskodawczyni nie wykazała czy wykonywała jakiejkolwiek czynności dekoratora wnętrz.

Sporządzenie przez pracodawcę dokumentacji potwierdzającej zatrudnienie wnioskodawczyni miało na celu wyłącznie uwiarygodnienie tej pracy na potrzeby ewentualnej kontroli.

W działaniu zainteresowanego dotyczącym zatrudnienia wnioskodawczyni brak jest konsekwencji i ekonomicznej racjonalności. Zainteresowany zeznał, iż od grudnia 2015 roku poszukiwał pracownika na stanowisko grafika.

Wskazać należy, że zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje, że zainteresowany, nie miał realnej potrzeby zatrudnienia pracownika na stanowisku grafika/dekoratora wnętrz, gdyż już w dacie zawierania spornej umowy zatrudniał grafików, a nadto w dniu 1 kwietnia 2016 roku firma płatnika zawarła z D. B. umowę o dzieło, a jej przedmiotem było wykonanie przez D. B. wizualizacji 3D do projektu (...). Podkreślić należy, że wnioskodawczyni nie miała wykształcenia w zawodzie grafika ani umiejętności do wykonywania tej pracy, a co więcej wizualizacje komputerowe wykonywał za nią D. B.. Nie sposób także przyjąć, że wnioskodawczyni miała jakiejkolwiek kompetencje do wykonywania pracy dekoratora, czy też umiejętności pozyskiwania lokalizacji pod realizację projektów. Nie jest zatem zrozumiałą dla Sądu sytuacja, w której płatnik do realizacji założonego projektu zatrudnia pracownika bez kwalifikacji czy też doświadczenia zawodowego w tym zakresie, a w sytuacji jego nieobecności w pracy, porzuca czy też odkłada w czasie realizację projektu. W ocenie Sądu płatnik nie miał potrzeby zatrudniania pracownika, a czynności te mógł zlecić wnioskodawczyni w ramach stosunku cywilno-prawnego.

W okresie nieobecności wnioskodawczyni zainteresowany nie zatrudnił innej osoby na jej miejsce oraz zaniechał prace nad projektem B. Baru. Okoliczności te wskazują również na pozorność zatrudnienia ubezpieczonej.

Podkreślić także należy, że fakt braku zatrudnienia pracownika na miejsce wnioskodawczyni w czasie jej nieobecności utwierdza Sąd w przekonaniu, że zatrudnienie ubezpieczonej przez zainteresowanego było fikcyjne. W ocenie Sądu celem podjętych przez wnioskodawczynię działań było uzyskanie świadczeń (przed podjęciem zatrudnienia była zarejestrowana w Urzędzie Pracy) z ubezpieczenia społecznego w związku z ciążą i macierzyństwem. Nawet jeżeli nie można zarzucić wnioskodawczyni takiego działania, to z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż umowa o pracę nie była wykonywana.

Zgodnie z art.83§1 k.c. w zw. z art.300 k.p. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozoru. Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują łącznie, następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozoru, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozoru, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie przez strony na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z 14 marca 2001 roku (sygn. akt III UKN 258/00, OSNAP 2002/21/527), nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art.58§1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

W wyroku z dnia 2 lipca 2008 roku (II UK 334/07, Lex nr 531865) Sąd Najwyższy wskazał, iż w sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości

zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa. Ocena taka nie odnosi się jednak do sytuacji gdy podejmowane czynności w ramach zawartej umowy o pracę nie mają na celu rzeczywistej realizacji tej umowy, a jedynie uwiarygodnienie jej świadczenia – innymi słowy są czynnościami pozornymi, fikcyjnymi - pracownik udaje, że wykonuje jakieś czynności jedynie po to, aby stworzyć dowody jej świadczenia.

Tytułem do ubezpieczenia, z którym przepisy prawa ubezpieczeń społecznych łączą podleganie ubezpieczeniu i prawo do świadczeń, miało być w przedmiotowej sprawie zatrudnienie, jako wykonywanie pracy w ramach stosunku pracy. Nie jest istotne przy tym, czy strony miały realny zamiar zobowiązania się – przez pracownika do wykonywania pracy a przez pracodawcę do przyjmowania tego świadczenia i wypłacania wynagrodzenia, lecz to czy zamiar taki został w rzeczywistości zrealizowany. Pozorność wyraża się w braku zamiaru wywołania skutków prawnych i jednoczesnym zamiarze stworzenia okoliczności mających na celu zmylenie osób trzecich. Istotne znaczenie ma niezgodność między aktem woli a jego uzewnętrznieniem. Założeniem unormowania jest zgoda drugiej osoby na złożenie oświadczenia woli dla pozorów.

Ocena realizacji zawartej przez ubezpieczoną i płatnika umowy o pracę wskazuje na to, że strony zawarły umowę o pracę, której nie miały zamiaru realizować. O pozorności umowy o pracę wnioskować należy z całokształtu okoliczności dotyczących momentu zawarcia umowy, jak i przez pryzmat zdarzeń późniejszych.

W ocenie Sądu nie ma żadnych dowodów potwierdzających wykonywanie przez wnioskodawczynię pracy na podstawie umowy o pracę. Dowodu takiego nie stanowią jak wyżej wskazano ani zeznania wnioskodawczyny i zainteresowanego ani zeznania świadków: R. N., M. S. oraz J. W..

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych należy stwierdzić, że mamy do czynienia z pozornością oświadczeń woli w zawarciu umowy o pracę przez płatnika, a M. W.. Celem działania stron nie było, bowiem świadczenie pracy w ramach stosunku pracy i uzyskiwanie z tego tytułu wynagrodzenia, a jedynie osiągnięcie innych korzyści, które prawo wiąże z istnieniem stosunku pracy.

Głównym celem zawarcia umowy o pracę winno być nawiązanie stosunku pracy, a jedynie rezultatem i pośrednim celem zatrudnienia jest uzyskanie wskazanych korzyści. Podkreślić przy tym należy, że zarówno przepisy prawa pracy, prawa ubezpieczeń społecznych, jak i przepisy ustrojowe pozwalają kształtować elementy stosunku pracy zgodnie z wolą stron.

Wprawdzie płatnik składek założył wnioskodawczynie akta osobowe, to jednak w ocenie Sądu dokumenty te nie świadczą o wykonywaniu pracy. Stworzenie tej dokumentacji miało jedynie uprawdopodobnić świadczenie pracy. Do ustalenia, że doszło do powstania między stronami stosunku pracy nie jest wystarczające spełnienie warunków formalnych zatrudnienia, a konieczne jest ustalenie, że strony miały zamiar wykonywać obowiązki stron stosunku pracy, wynikające z umowy o pracę i to czyniły.

W ocenie Sądu strony umowy musiały mieć świadomość tego, że umowa nie będzie ich obowiązywać, a ich ewentualne zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne będą krótkotrwałe. Nawiązanie stosunku pracy, którego elementami są zobowiązanie się pracownika do wykonywania pracy i zobowiązanie pracodawcy do wypłacania wynagrodzenia, nie było rzeczywistym celem stron. Stronom chodziło o uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia chorobowego i temu celowi podporządkowały skonstruowanie określonej sytuacji prawnej, a umowa o pracę stanowić miała przede wszystkim narzędzie do realizacji tego celu. Fikcyjne, czyli tylko pozorne zawarcie umowy o pracę nie mogło stanowić podstawy do objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami pracowników.

Wobec powyższego Sąd uznał, że zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ustalająca niepodleganie przez M. W. od 12 kwietnia 2016 r. ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę jako pracownik u płatnika składek P. T. odpowiada prawu i na podstawie art.477¹§1 k.p.c. w punkcie 1 sentencji wyroku oddalił odwołanie.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art.98§1 i §3 k.p.c., zgodnie z treścią którego strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, w tym koszty wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika. W uchwale z dnia 6 lutego 2016 roku (III UZP 2/16) Sąd Najwyższy wskazał, iż w sprawie o ustalenie istnienia bądź nieistnienia stosunku ubezpieczenia społecznego lub jego zakresu (o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego; o podleganie ubezpieczeniom społecznym) do niezbędnych kosztów procesu zalicza się wynagrodzenie reprezentującego stronę radcy prawnego, biorąc za podstawę zasądzenia opłaty za jego czynności z tytułu zastępstwa prawnego , wartość przedmiotu sporu. W przedmiotowej sprawie organ rentowy wygrał sprawę w całości, stąd Sąd obciążył wnioskodawczynię obowiązkiem zwrotu poniesionych przez organ rentowy kosztów zastępstwa radcowskiego, ustalając wysokość należności w oparciu o przepis §2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku, poz.1804 z późn. zm.).

S.B.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawczyni z pouczeniem o prawie, terminie i sposobie złożenia apelacji.

19 października 2017 roku